

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

LAPPEENRANNAN KAUPUNGIN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI KOTOUTUMISEN EDISTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

1. JOHDANTO

Esityksessä ehdotetaan muutettavan kotoutumisen edistämisestä annettua lakia, joka tulee voimaan 1.1.2025. Esityksessä ehdotetaan muutettavan myös voimassa olevaa kotoutumisen edistämisestä annettua lakia, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia ja työttömyysturvalakia. Kansainvälistä suojelua saaville ja eräille muille lain soveltamisalaan kuuluville ja heidän perheenjäsenilleen järjestettyjen palveluiden järjestämisestä kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen korvausaikaa lyhennettäisiin. Kunnan ja hyvinvointialueen työnjakoa kuntapaikalle ohjattavien henkilöiden vastaanotossa selkeytettäisiin. Lisäksi ehdotetaan, että kunta tai työvoimaviranomainen voisi periä kotoutuja-asiakkaalta maksun käyttämättä jätetystä palvelusta, jos siitä on aiheutunut kunnalle tai työvoimaviranomaiselle tulkitsemiskustannuksia.

Ehdotetulla lailla lisättäisiin maahanmuuttajan omaa vastuuta kotoutumisestaan ja käytännön asioiden hoitamisesta. Alaikäisinä ilman huoltajaa tulleiden nuorten aikuistumisen tuen yläikärajaa laskettaisiin 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen. Voimassa olevaa kotoutumisen edistämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että aikuistumisen tuen yläikärajaa laskettaisiin edellä kuvatusti. Osa ehdotetuista lakimuutoksista olisi teknisiä. Esitys liittyy valtion vuoden 2024 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Lait on tarkoitettu tulemaan pääosin voimaan 1.1.2025. Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain 27 ja 49 §:n muuttamisesta on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan jo 1.7.2024.

Kotoutumislain tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttaneiden työllisyyttä, työllisyyttä tukevia valmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan. Lain tavoitteena on myös edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Lappeenrannan kaupunki toteaa yleisellä tasolla kotoutumislain kokonaisuudistuksen tavoitteiden olevan

kannatettavia. Uudistuksella pyritään vastaamaan yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin, joihin on löydettävä ratkaisuja.

Maahanmuuton alueelliset olosuhteet ja toimintaympäristöt vaihtelevat huomattavasti. Etelä-Karjalan maakunnassa asui vuonna 2022 yli 5600 ulkomaan kansalaista, joista noin 4000 asuu maakunnan keskuskaupungissa Lappeenrannassa ja reilu 1000 Imatran kaupungissa. Vieraskielisiä maakunnassa asuu miltei 10.000. Ulkomaalaisia työnhakijoita oli helmikuussa 2024 noin 1700, joista työttömiä oli noin 760. Vaikka ulkomaan kansalaisten työllistyminen on nopeutunut, tarvitaan toimenpiteitä, joilla työllistymistä nopeutetaan. Tämä koskee myös kansainvälisiä osaajia. Lappeenrannassa sijaitsee yksi Suomen kansainvälisimmistä yliopistoista ja osaajien työllistymisen edistäminen ja yhteiskuntaan kiinnittyminen vaatii uusia toimintamalleja esimerkiksi matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluja.

Hallituksen esityksessä päivitetään lainsäädäntö vastaamaan myös rakenteellisia uudistuksia, mukaan lukien hyvinvointialueiden käynnistyminen sekä työvoimapalvelu-uudistuksen huomioiminen. Etelä-Karjalassa maahanmuutto- ja kotoutumisen palveluista vastasi Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden yliopisto yli kymmenen vuoden ajan. Hyvinvointialueen käynnistymisen myötä ja kotoutumisen lainsäädäntöuudistukseen varautumiseksi, maahanmuutto- ja kotoutumistyö organisoitiin Etelä-Karjalassa kuntapohjaiseksi vuoden 2023 alusta. Lappeenrannan kaupunki on vastannut vuoden 2023 alusta koko Etelä-Karjalan maakunnan alueen kuntien kotoutumislain alaisista palveluista. Kaupungin alaisuudessa toimii Etelä-Karjalan maahanmuuttopalveluiden yksikkö. Yksiköllä on näin ollen kattava kokemus kotoutumistyöstä monikulttuurisessa toimintaympäristössä. Näin ollen Lappeenrannan kaupunki pyytää Eduskunnan hallintovaliokuntaa huomioimaan erityisesti jäljempänä lausunnossa esitetyt huomiot lainsäädännöstä.

2. LAPPEENRANNAN KAUPUNGIN KESKEISET HUOMIOT LAINSÄÄDÄNNÖSTÄ

Esityksen mukaan kunnan vastuu kotoutumisen edistämisestä kasvaa merkittävästi ja kunnalle määrätään uusia tehtäviä kuten monikielinen yhteiskuntaorientaation järjestäminen. Lisäksi kunta vastaisi jatkossa sekä työttömien työnhakijoiden (TE2024 uudistuksen myötä) että työvoiman ulkopuolella olevien kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumislainsäädäntö uudistuksen (KOTO2024) on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan TE2024-lainsäädäntö kokonaisuuden kanssa vuoden 2024 lopussa.

Hallituksen esitys on osin erittäin yksityiskohtaista. Näillä yksityiskohdilla on lisäksi vaikutusta toisiinsa. Lappeenrannan kaupunki korostaa, että lainsäädännön tulee olla riittävän selvä järjestämisvastuulla olevien tehtävien osalta, mutta samalla jättää riittävästi kunnille liikkumavaraa operatiiviseen toteutukseen. Liian yksityiskohtainen sääntely voi olla toimintaa rajoittavaa ja liiaksi ohjaavaa. Esityksen perusteluissa on hyvin tunnistettu ja nostettu esiin kuntien aiemmissa lausunnoissa esiin nostettuja riskejä. Riskit on todettu, mutta niitä ei ole huomioitu itse lainsäädännössä.

Lappeenrannan kaupungin huomiot koskien lakia kotoutumisen edistämisestä (681/2023)

11 § Perustieto suomalaisesta yhteiskunnasta

Pykälän 2 momentissa esitetään, että vastuu perustietoaaineiston yhteensovittamisesta, kääntämisestä ja jakelusta olisi työ- ja elinkeinoministeriön sijaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksella. Lappeenrannan kaupunki pitää muutosta perusteltuna. Uudistuvan kotoutumislain myötä myös kunnille tulee uusia tehtäviä, kuten monikielinen yhteiskuntaorientaatio, kotona lasta hoitavien vanhempien tavoittaminen ja erityisesti maahanmuuttajaäitien tavoittaminen palvelujen piiriin sekä yleinen ohjaus ja neuvonta. Vielä tässä vaiheessa osa asioista on ministeriöissä valmistelussa eikä voida tarkkaan arvioida kunnille tulevien uusien tehtävien kustannuksia. Lappeenrannan kaupungin arvio on, että uusien tehtävien takia kuntien kustannukset tulevat kasvamaan. Esimerkkinä muun muassa monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestäminen kotoutuja-asiakkaille. Yhteiskuntaorientaatio on sinänsä tärkeä ja tarpeellinen. Järjestämisestä aiheutuvia kustannuksia on kuitenkin vielä vaikea arvioida.

Lappeenrannan kaupunki pitää tärkeänä kustannusten ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta selvittää, voisiko eri kielistä yhteiskuntaorientaatiomateriaalia tuottaa tai järjestää valtakunnallisesti esimerkiksi virtuaalikursseina. Myös yhteiskuntaorientaation järjestämiseen tulee löytää järkevä ja kustannustehokas toimintamalli. Kunnat voisivat luonnollisesti vastata paikallistason tiedon tuottamisesta ja kouluttamisesta.

34 § Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tulleen lapsen ja nuoren tuki

Lain mukaan alaikäisenä ilman huoltajaa tulleelle lapselle tai nuorelle on järjestettävä tukea yksilöllisen tarpeen mukaisesti hyvinvointialueen toimesta sosiaalihuoltolaissa tarkoitetulla tavalla ja kunnan toimesta osana kunnan vastuulla olevia palveluita. Hyvinvointialueen ja kunnan on yhteensovitettava ilman huoltajaa maahan tulleelle lapselle tai nuorelle järjestämiensä palvelut.

Vuodesta 2023 alkaen sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisvastuu on ollut hyvinvointialueilla, jotka nykyisin vastaavat yhdessä kunnan kanssa alaikäisenä ilman huoltajaa tulneiden lasten ja nuorten tuesta. Hallituksen esityksessä alaikäisenä ilman huoltajaa tulneille lapsille ja nuorille tarjottavien palveluiden korvattavuuden yläikäraja ehdotetaan laskettavaksi 25 ikävuodesta 23 ikävuotee, ollen yhteneväinen lastensuojelun jälkihuollon ikärajojen kanssa.

Lappeenrannan kaupunki korostaa, että mahdollisen ikärajan laskemisen jälkeen on huolehdittava tarpeellisten sosiaali- ja terveystalveluiden, erityisesti mielenterveystalveluiden saatavuudesta, palveluiden alueellisesta kattavuudesta sekä ammattilaisten riittävästä erityisosaamisesta niiden aikuistuvien nuorten kohdalla, joilla on palveluntarvetta. Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleen aikuistumisen tuen ikärajan lasku vaikuttaa myös hyvinvointialueiden korvauksiin ja voi vaikeuttaa erityisryhmän palveluiden saatavuutta. Lappeenrannan kaupunkiin on perustettu ensimmäinen ilman huoltajaa tulneiden alaikäisten asumisyksikkö. Monet tulijoista ovat jo toisen asteen oppivelvollisuuden piirissä.

Lappeenrannan kaupunki kantaa huolta tukitoimien riittäväydestä erityisesti niiden nuorten kohdalla, jotka ovat saapuneet maahan lähellä täysi-ikäisyyttä. On huomioitava, että ilman huoltajaa maahan tulleet nuoret aikuiset ovat erityisen haavoittuva ryhmä, koska ovat hyvin usein kohdanneet kasvuvuosinaan hyvin haastavia kokemuksia. Riippumatta siitä, mikäli alaikäisten, ilman huoltajaa tulneiden korvausten ikärajaa alennetaan, tulee joka tapauksessa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että nuoret saavat tarvitsemansa tuen ja palvelut aikuistumiseensa. Tulevan työllisyysalueen ja hyvinvointialueen yhteistyö palvelutarpeen arvioinnissa tulee tulevaisuudessa korostumaan. Maahan muuttaneet nuoret on ensiarvoisen tärkeä saada kiinnitettyä arkeen ja työelämään Suomessa.

44 § Kunnan kuntapaikalle ohjattavan vastaanottoon liittyvät tehtävät

Hallituksen esityksen (HE 208/2022 vp) perusteluissa on kuvattu kuntapaikalle ohjattavan vastaanottamisen tehtävänjakoa kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Esimerkiksi kiintiöpakolaisen noutaminen lentokentältä oli määritelty kunnan tehtäväksi kuitenkin niin, että mikäli henkilöllä on sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeita, tällöin hyvinvointialue menisi henkilöä vastaan. Perusteluissa oli kuvattu myös, että asunnon kalustaminen välttämättömiltä osin sekä ensimmäisten päivien käyttötavaroiden hankkiminen on joko kunnan tehtävä tai hyvinvointialueen tehtävä. Kun hyvinvointialue hankkii

asuntoon edellä mainittuja tavaroita, haetaan kuntapaikalle ohjattavalle ennakoon toimeentulotuen päätös ja tällä maksusitoumuksella hyvinvointialueen työntekijä voi tehdä hankinnat. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa on kirjaus, jonka mukaan perutaan uuden kotoutumislain myötä kunnille lisättäviä tehtäviä, kuten kaupassa käymisen avustaminen.

Tällä lakimuutoksella on tarkoitus selkeyttää kunnan ja hyvinvointialueen välistä työnjakoa. Kunta vastaa vastaanottoon varautumisesta ja siihen liittyvistä ennakkojärjestelyistä sekä alkuvaiheen palvelujen koordinaatiosta ja palveluista siltä osin kuin ne eivät ole hyvinvointialueen vastuulla ja perustu sosiaalihuoltolain mukaiseen yksilölliseen palvelutarpeeseen. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 11 §:ssä on kuvattu sosiaalihuollon tuen tarpeet. Sen mukaan sosiaalipalveluja on järjestettävä muun muassa tukea jokapäiväisestä elämästä selviytymiseen sekä vastata asumiseen liittyvään tuen tarpeeseen. Kotoutumislain 43 §:n 3 momentin mukaisesti kunnan tulee kuulla hyvinvointialuetta ennen vastaanottopäätöstä, jos kuntapaikalle esitettävällä henkilöllä tiedetään valintaprosessissa saatujen ennakkotietojen perusteella olevan ilmeisiä sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeita. Tällöin kunta ja hyvinvointialue voivat sopia tiedossa olevien sosiaalihuollon mukaisten palvelutarpeiden perusteella hyvinvointialueen osallistumisesta vastaanottoon ja palveluiden järjestämiseen jo ennen kiintiöpakolaisen maahan saapumista. Saapumisen jälkeen kunta ohjaa henkilön tarvittaessa hyvinvointialueen sosiaalihuollon mukaiseen yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin.

Lappeenrannan kaupunki pitää hyvänä, että kuntien ja hyvinvointialueiden roolit on huomioitu hallituksen esityksessä ja kuvattu yksityiskohtaisesti esityksen perusteluissa. Lakiesitysten perustelutekstien lisäksi sekä kuntia että hyvinvointialueita tulisi muistuttaa ja ohjata roolijakojen selkeyttämiseen. Kunta vastaa vastaanottoon varautumisesta ja siihen liittyvistä ennakkojärjestelyistä sekä alkuvaiheen palvelujen koordinaatiosta ja palveluista siltä osin kuin ne eivät ole hyvinvointialueen vastuulla ja perustu sosiaalihuoltolain mukaiseen yksilölliseen palvelutarpeeseen. Sosiaalihuoltolain (1301/2014) 11 §:n mukaiset tehtävät koskettavat myös maahanmuuttajia. Hyvinvointialueiden taloushaasteet eivät saa vaikuttaa tämän haavoittuvassa asemassa olevan väestöryhmän palveluihin vastaamiseen.

60 § Valtionosuus

Hallituksen esityksen mukaan matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita rahoitetaan erikseen osana kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta samoin kuin kuntien uutta tehtäväkokonaisuutta monikielistä yhteiskuntaorientaation

järjestämistä. Valtionosuuden myöntämisestä säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (618/2021).

On hyvä, että kuntien vastuulle tulevat uudet lakisääteiset tehtävät rahoitetaan osana peruspalvelujen valtionosuutta. Tämä tulee näkyä tehtävämuutoksena valtionosuuden lisäyksenä. Lappeenrannan kaupunki esittää kuitenkin huolensa täysin uuden tehtäväkokonaisuuden kustannuksista. Kaakkois-Suomen ELY-keskus pyrki pilotoimaan yhteiskuntaorientaation toteuttamista, mutta ei saanut yhtään palvelun tarjoajaa. On riskinä, että kunnat ryhtyvät järjestämään ja kilpailuttamaan yhteiskuntaorientaation toteuttamista erikseen. Keskitetty ja valtakunnallisesti koordinoitu kokonaisuus olisi todennäköisesti kustannustehokkaampi. Matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluiden palvelutarpeesta ja rahoituksesta on jo jotakin kokemusta TEM:n rahoittamana. On kuitenkin huomioitava, mikäli esityksessä ehdotettu laskennallisten korvausten leikkaus toteutuu, tulee matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluiden tarve kasvamaan. Mikäli valtio leikkaa laskennallisia korvauksia, tulisi leikkauksella tavoitellusta säästöstä osa kohdentaa kunnille matalankynnyksen kasvavaan ohjaus- ja neuvontapalvelutarpeeseen sekä yhteiskuntaorientaation toteuttamiseen.

61 § Laskennallinen korvaus kunnalle

Hallituksen esityksen mukaan kansainvälistä suojelua saaville ja eräille muille lain soveltamisalaan kuuluville ja heidän perheenjäsenilleen järjestettyjen palveluiden järjestämisestä kunnille ja hyvinvointialueille maksettavan laskennallisen korvauksen korvausaikaa lyhennettäisiin. Esityksen perusteluissa arvioidaan, että esitetyt leikkaukset laskennallisen korvauksen korvausaikaan eivät vaikuttaisi merkittävästi kuntien ja hyvinvointialueiden kykyyn tarjota kotoutumista edistäviä palveluitaan, sillä myös kotoutumissuunnitelman enimmäiskesto on lyhennetty kotoutumisen edistämisestä annetulla lailla (681/2023).

Lappeenrannan kaupunki pitää periaatetasolla hyvänä kotoutumisprosessin tehostamista ja nopeuttamista. Lappeenrannan kaupunki toteaa, että kotoutumisen edistämisen kokonaisrahoituksesta on vaikea muodostaa tarkkaa kokonaiskuva. Osa uusista tehtävävelvoitteista siirretään valtionosuuksien kautta katettavaksi ja osa jo olemassa olevista tehtävistä laskennallisiin korvauksiin. Kuntatalouden näkökulmasta on riskinä, että kokonaisrahoitus haastavaan tehtäväkokonaisuuteen pienenee. On muistettava, että kuntien kotoutumisen edistämiseen liittyvät toimet ovat

usein poikkihallinnollisia ja niitä toteutetaan monesti useilla hallinnon tasoilla. Kotoutumissuunnitelma-ajan lyhentäminen vähentää automaattisesti tehtäviä esimerkiksi kotoutumissuunnitelmien seurannan ja päivittämisen osalta, mutta ei välttämättä poista todellista palvelutarvetta. Perusteluissa nostetaankin esiin riski, että jossain määrin laskennallisen korvauksen korvausajan lyhentäminen voi heikentää palveluiden tarjoamismahdollisuuksia ja vähentää erityisesti niiden palveluiden tarjoamista, jotka eivät ole kotoutumislaisissa velvoittavaksi säädettyjä.

On huomioitava, että vaikka laskennalliset korvaukset sinänsä kohdistuvat vain tiettyyn maahanmuuttajaryhmään, niiden tuella on kunnissa pystytty kehittämään palveluja niin, että niistä on hyötynneet myös muut maahanmuuttajaryhmät ja laajemmin koko yhteiskunta. Näitä ovat muun muassa alkuvaiheen tukipalvelut, henkilöstön osaamisen kehittyminen, kunnan palvelujen monimuotoistuminen, kotoutumista tukevan toiminnan lisääntyminen eri palvelualoilla sekä hyvien väestösuhteiden ylläpitämiseen tähtäävän toiminnan mahdollistaminen kuten rasismien ehkäisy. Näistä kaikista on voinut hyötyä laajasti myös muut maahanmuuttajaryhmät ja yhteiskunta.

Lappeenrannan kaupungin näkemyksen mukaan laskennallisten korvausten korvausajan lyhentäminen lisää riskiä siihen, että pakolaisten vastaanoton palvelujen saatavuus heikkenee, kun huomioidaan samanaikaisesti kunnille tulevat kotoutumislain mukaiset uudet tehtävät. Laskennalliset korvaukset ovat olleet tukemassa ja ohjaamassa sekä kunnissa että hyvinvointialueilla monialaisesti toteutettavien palveluiden organisoimista ja osin mahdollistaneet myös kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä, joilla on merkittävä vaikutus kotoutumisen prosessissa. Laskennallisen korvauksen leikkaaminen aiheuttanee säästöpainetta erityisesti tehtäviä hoitaville yksiköille. Riskinä on, että mikäli kotoutuja-asiakkaat ja muut maahanmuuttajat eivät saa valtion maksamien korvausten vähetessä riittävästi tarvitsemiaan kotoutumista ja työllistymistä edistäviä palveluita maahanmuuton alkuvaiheessa, heidän palvelutarpeensa kasvaa. Jos palveluihin pääsy vaikeutuu, se näkyy kasvavina hyvinvointialueen kuluina ja työllistymisen pitkittymisenä. Riski syrjäytymiselle kasvaa.

Lappeenrannan kaupungin näkemyksen mukaan laskennallisen korvauksen maksuajan lyhentämisellä on paitsi vaikutuksia kuntien halukkuuteen tarjota jatkossa kuntapaikkoja myös vaikutuksia erityisesti niiden kuntien talouteen, jotka vastaanottavat kuntapaikoille kiintiöpakolaisia tai luvansaaneita

turvapaikanhakijoita tai kotikunnan saaneita tilapäistä suojelua saavia ja heidän perheenjäseniään. Etelä-Karjalassa kunnat ovat tarjonneet asukaslukuun nähden hyvin kuntapaikkoja edellä mainituille ryhmille. Kiintiöpakolaisten ja turvapaikanhakijoiden määrien kehitystä on vaikea ennakoida ja ne ovat pitkälti riippuvaisia paitsi geopolittisista myös ympäristömuutoksen kehityssuunnista. Lappeenrannan kaupunki ymmärtää tavoitteen nopeuttaa kotoutumisprosessia ja tekee myös aktiivisesti päivittäin työtä kotoutumisprosessin kehittämiseksi ja tehostamiseksi. Laskennallisten korvausten harkinnanvaraista pidentämistä tulisi kuitenkin selvittää esimerkiksi palvelutarvearvioon perustuen. Etenkin haastavista olosuhteista kuten pitkään pakolaisleireillä oleskelleet maahan tulleet vaativat aikaa uuteen yhteiskuntaan sopeutumiseen. Mikäli palvelutarvearviossa perustellusti havaitaan jatkotarvetta kotoutumisprosessille, tulisi se myös korvata kunnille täysimääräisesti. Riskinä on, että vaikutukset kohdistuvat lopulta ennen kaikkea yksittäisiin kotoutujiin heidän palveluitaan heikentäen. Alkuvaiheessa saadulla riittävällä tuella on todettu olevan kotoutumista vahvasti tukeva vaikutus. Kuntien vastuulle tulevan monikielisen yhteiskuntaorientaation ei voi olettaa automaattisesti lyhentävän kotoutumisen vaatimaa yksilöllistä tukea. Uudesta palvelumallista, yhteiskuntaorientaatiosta, ei ole kokemusta tai kustannusvaikuttavuusnäyttöjä.

1.1.2025 voimaan tulevan kotoutumislain myötä korvausjärjestelmää yksinkertaistetaan siten, että nykyisin erikseen haettavista korvauksista tulkitsemis- ja alkukartoituskorvaukset jyvitetään osaksi laskennallista korvausta. Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että lisäksi laskennallisella korvauksella katetaan 2025 alkaen osa kuntien tehtävien, kuten kunnan kotoutumishjelman mukaisen kotoutumiskoulutuksen ja monikielisen yhteiskuntaorientaation toteuttamisen kustannuksia.

Lappeenrannan kaupungin näkemyksen mukaan korvausjärjestelmän selkeyttäminen on sinänsä hyvä ja kannatettava asia. Kuitenkin hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että mikäli laskennallisen korvauksen korvausaikaa samanaikaisesti lyhennettäisiin, jäisi kunnille ja hyvinvointialueille korvaamatta tulkitsemisestä aiheutuvia kustannuksia 10,4 miljoonaa euroa/vuosi laskennallisen korvausajan lyhentyessä vuodella. Perusteluissa todetaan myös, että uuden monikielisen yhteiskuntaorientaation myötä tarve tulkitsemiselle voi joiltain osin vähentyä ja kotoutuminen nopeutua, kun sen yhteydessä maahanmuuttajat voivat saada vastauksia kysymyksiinsä suomalaisen yhteiskunnan

toiminnasta omalla äidinkielellään tai muulla hyvin osaamallaan kielellä. Tällöin myös osaaminen ja kyky omien asioiden hoitamiseen vahvistuu.

Lappeenrannan kaupungin näkemyksen mukaan yhteiskunnan perustoimintojen ymmärtäminen ei välttämättä poista tulkkaustarvetta lakisääteisten suunnitelmien osalta, joissa käytetään julkista valtaa. Tulkkauskustannusten sisällyttäminen laskennallisiin korvauksiin voi johtaa siihen, että tulkkauspalvelujen käyttö vähenee. Omakielinen apu ja tuki, joko samaa kieltä puhuvan työntekijän kautta tai tulkkauksen välityksellä etenkin alkuvaiheessa on asettumista tukeva asia. Samaan aikaan suomen kielen oppimiseen tulisi panostaa enenevässä määrin.

Lopuksi Lappeenrannan kaupunki haluaa korostaa hyvän kotoutumisprosessin merkitystä. Kunnilla on halu ja intressi kehittää palveluita ja saada kuntaan muuttaneet kiinnitettyä vahvasti osaksi yhteiskuntaa ja työelämää. Kunnilla tulee kuitenkin olla tosiasialliset mahdollisuudet hoitaa niille säädettyjä tehtäviä. Uudet tehtävävelvoitteet kuten monikielinen yhteiskuntaorientaatio tulee korvata kunnille täysimääräisesti. Kotoutumislain kokonaisuudistuksen talousvaikutukset ja kunnille suunnattua rahoitusta on mahdotonta arvioida esityksen perusteella.

3. YKSILÖIDYT SÄÄNNÖSMUUTOSEHDOTUKSET

Hallintovaliokunnan lausuntopyyntö saapui Lappeenrannan kaupungin kirjaamoon 11.4.2024. Suhteellisen lyhyen lausuntoajan puitteissa Lappeenrannan kaupunki ei esitä yksilöityjä säännösmuutosehdotuksia. Lappeenrannan kaupunki kuitenkin toivoo, että edellä esitetyt näkökohdat huomioidaan hallintovaliokunnan käsittelyssä.

Lappeenrannassa 18.4.2024

Tuomo Sallinen
vs. kaupunginjohtaja

Sanna Natunen
hyvinvointipalvelujen kehittämispäällikkö, valmistelija

Merja Heino-Kukkurainen
maahanmuuttopalvelujen päällikkö